

FD Optiek – 2 juni 2010

Geef Ondernemen de Ruimte

Rode draad in partijprogramma's: land moet weer innovatief en concurrerend worden

Samen met de enorme bezuinigingsopgave speelt het economisch herstel een dominante rol in de Tweede Kamerverkiezingen van 9 juni. De aandacht gaat vooral uit naar noodzakelijke hervormingen (arbeidsmarkt, woningmarkt) en toekomstige groeisectoren. Belangrijke aspecten, maar er is meer nodig. Want het stimuleren van ondernemerschap en innovatie vereist bovenal een gelijk speelveld met genoeg speelruimte voor alle bedrijven. Gelukkig hoeft zulk beleid niet duur en ingewikkeld te zijn.

In alle partijprogramma's is een prominente plaats weggelegd voor de economie. Maar omdat het zo'n breed begrip is, zijn er duidelijke accentverschillen. Zo zet de VVD in op lastenverlichting, wil Groen Links duurzame bedrijvigheid, terwijl D66 kiest voor de kenniseconomie. Desondanks loopt een gedeelde gedachte als rode draad door de partijprogramma's: Nederland moet weer ondernemend, innovatief en internationaal concurrerend worden. Zodat de werkgelegenheid en daarmee de welvaart stijgt.

Om dit doel te bereiken, stellen de politieke partijen allerlei maatregelen voor. Globaal ligt de nadruk op twee categorieën.

De eerste is die van de grote hervormingen: het (al dan niet) verhogen van de AOW leeftijd, afbouwen van de hypotheekrenteaftrek en vereenvoudigen van het ontslagrecht. Ook gezien hun grote financiële gewicht valt aan deze 'zware dossiers' gewoonweg niet te ontkomen. Echter, vanwege hun sterk ideologische gehalte verdelen ze de politieke partijen tot op het bot. En indien duidelijke keuzen na 9 juni plaats moeten maken voor krampachtige compromissen, schiet het bedrijfsleven er weinig mee op.

De tweede groep maatregelen is het stimuleren van zogenaamde 'groeisectoren'. Zomaar een greep uit de verschillende partijprogramma's: de maakindustrie, de creatieve industrie, de mainports (Schiphol en de Rotterdamse haven), de Greenports (glastuinbouw), de financiële sector en 'Nederland Distributieland'. Bij het benoemen van economische trekpaarden berijdt ieder dus zijn eigen stokpaardje. Met als reëel risico dat we na 9 juni weer van alles een beetje gaan doen. Bijkomend nadeel van sectorgericht stimuleringsbeleid is dat het relatief kostbaar is tegen uiterst onzekere resultaten; juist in tijden van krapte is maakbaarheid een riskante investering.

Zo bezien wordt het dus lastig, maar gelukkig zijn er andere manieren om de economie te versterken. Daarvoor is het wel nodig om beter naar de praktijk te kijken. Dus naar de situatie van ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (mkb) en zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers). En met een aandachtig oog voor hun daadwerkelijke behoefte. Namelijk: *genoeg speelruimte binnen een gelijk speelveld*. Omdat het hier aan ontbreekt, komen onze innovatie en ondernemerschap tot stilstand. Ondanks het feit dat dit probleem gemakkelijk (zonder stelselgrepen) en goedkoop (zelf kostenbesparend!) is op te lossen, laten de meeste partijen deze kans liggen.

Om te zorgen dat dit na 9 juni alsnog verandert, noem ik hier alvast drie voorbeelden van maatregelen die we direct door kunnen voeren.

Allereerst een daadwerkelijk dienstbare overheid. In plaats van overdadige controle en regelgeving verdienen ondernemers meer vertrouwen en betere dienstverlening. Zo moeten bouw- en horecabedrijven zich nu altijd melden bij de 'probleembalies' van vergunningen, handhaving, veiligheid en openbare orde. Terwijl ze toch een positieve maatschappelijke bijdrage leveren. Laat gemeenten en ministeries hen bedienen met één centraal ondernemersloket. Bied daar benodigde informatie op maat en vervang specifieke vergunningen door algemene richtlijnen. Beloon bovendien goed gedrag met minder bedrijfscontroles. En hanteer het principe van 'Lex Silentio Positivo': als de overheid langer dan zes weken op zich laat wachten, is de aanvraag automatisch goedgekeurd.

Op de tweede plaats flexibele bestemmingsplannen en openingstijden. Ondanks de enorme kantorenleegstand bestaat een groot tekort aan geschikte bedrijfsruimte voor (startende) ondernemers. Vastgoedeigenaren moeten positief geprikkeld worden hun gebouwen geschikt te maken voor nieuwe gebruikersgroepen. R.O. beleid en bestemmingsplannen dienen hiertoe meer mogelijkheden te bieden.

Op vergelijkbare wijze benadeelt het huidige openingstijdenregime bepaalde ondernemers. Benzinstations, stationskiosken, museumwinkels en het internet zijn 's avonds laat en elke zondag open, terwijl de bakker en de boekhandel op de hoek dit niet mogen. Door een wettelijke verruiming kan deze ongelijkheid samen met het lokale bedrijfsleven worden weggenomen.

Ten derde anders aanbesteden van overheidsopdrachten. Te vaak wordt nu gewerkt met grote raamcontracten of megapakketten met hoge omzeteisen. Zo staan kleinere cateraars, onderzoeksbureaus of schoonmaakbedrijven direct buitenspel. Door voortaan te kiezen voor kleinschaligere opdrachten tegen doelgerichte (en duurzame) criteria, krijgen alle bedrijven dezelfde kansen. Niet de laagste prijs maar de beste (maatschappelijke) kwaliteit moet tellen.

Op deze manier kunnen freelancers, jonge eenmanszaken, gevestigde familiebedrijven en multinationals alle beter presteren. Ongeacht hun specifieke vestigingsplaats of bedrijfstak. Zo wordt Nederland weer ondernemend en innovatief.

Kees Verhoeven is directeur MKB-Amsterdam en kandidaat Tweede Kamerlid voor D66.